

KRONIK

Vi skal støtte hele forskningens fødekæde

AF THOMAS BJØRNHOLM
prorektor ved Københavns Universitet

28. februar i 1953 gik Francis Crick ind på Eagle Pub i Cambridge, afbrød stamgæsternes frokost og sagde triumferende:

»Vi har fundet livets hemmelighed«. Den gode Crick har vist fået én pint for meget, tænkte hans pubvenner måske og placerede nyheden i kategorien røverhistorie, snarere end verdenshistorie.

Men jo, den var god nok. Crick og hans forskerkollega Watson havde opdaget DNA-strukturen og dermed en forklaring på hvordan gener nedarves. De havde ramt en videnskabelig guldåre, som indbragte dem en nobelpris i 1962, og som endnu slet ikke er udtømt.

I dag, 58 år senere, profiterer vi stadig af deres grundforskning. Seneste skud på stammen er verdens største gen-center, Beijing Genomics Institute, som netop har valgt København som sit europæiske hovedkontor.

Vore kinesiske partnere har genforskningens mest imponerende maskinpark med som indflytningsgave. Målet er at bl.a. at udvikle en vaccine mod kræft.

Fire universiteter samarbejder

Idéen om et gen-center af international klasse i København er modtaget med større entusiasme end blandt stamgæsterne på Eagle Pub. Således er der tale om et samarbejde mellem fire danske universiteter, som både leverer penge og deres bedste forskere: KU, DTU, Aarhus og Aalborg. Højteknologifonden har gravet dybt i sine lommer. Op er kommet den hidtil største bevilling nogensinde på 86 mio. kr. Dertil kommer bidrag fra erhvervs-partnere fra Kina og Bavarian Nordic, så det samlede budget runder 170 mio. kr.

Hvad kan vi så lære af denne historie? Jo, vi kan gøre op med myten om, at grundforskning bare er noget langhåret nørderi, som ikke fører til noget som helst. Myten om, at grundforskning og anvendt forskning er modsætninger.

Sagen er, at grundforskning og anvendt forskning begge spiller vigtige roller – blot på forskellige tidspunkter i videnskabens fødekæde. Hvis ikke Crick & Watson havde knækket koden til DNA, havde målrettet forskning i at finde en kræftvaccine ad den vej været tankespind.

Grundforskning giver plusser

Det er også budskabet i en rapport fra Russell Group, som sidste år undersøgte 125 forskningsprojekter fra 20 top-universiteter i Storbritannien. Rapporten viser, at grundforskning i snit skaber dobbelt så meget indkomst som forskning med et bestemt formål. Ud af de 10 forskningsprojekter med det største afkast, var otte produkter af grundforskning.

Ikke overraskende har videnstunge danske virksomheder øjnene stift rettet mod universiteterne.

Spørg bare på direktionsgangen i Novo Nordisk, Lundbeck eller Danfoss. De ved, at et enkelt videnskabeligt »lucky punch« kan blive en hårdtslående markedsleder i mange, mange år.

Det er også tankegangen bag den stribe af private forskningsbevillinger, som universiteterne nyder godt af i denne tid.

KU har således oplevet en kraftig stigning i eksterne forskningsmidler på 36 procent fra 2007-2010.

For eksempel har Novo Nordisk Fonden støttet KU's forskning i stamceller og proteiner med trecifrede millionbeløb, og fonden står også bag den største private donation i Danmark nogensinde:

Private donationer

885 mio. kr. har KU fået til forskning i stofskifte. Det interessante er, at de store private donationer ofte går til fri forskning uden bindinger. Simpelt hen fordi de mest originale forskningsresultater opstår uden særlige krav. Det samme gælder de store donationer til bygninger, KU har modtaget i den senere tid: Mærskfondens bevilling til den nye Panum-bygning på Blegdamsvej og VKR Fondens bevilling til Skov & Landskabs nye bygning på Frederiksberg.

Men én ting er, hvad private fonde kan udrette. En anden er, hvordan vi indretter de langt mere velpolstrede offentlige kasser, så hele forskningens fødekæde får næring.

Det gælder om, at vi både skal støtte genier af Niels Bohrs-typen, der opdager en atom-model, uden at tænke så meget over, hvad den kan bruges til. Og at vi samtidig også støtter forskere af Thomas Edison-typen.

Ham der satte sig ned og opfandt glødelampen og forløberen til gramfonen – vel at mærke ud fra kendt viden.

Svær balance

I praksis er udfordringen at finde en balance. På den ene siden skal der være penge til »fri leg« for nutidens Niels Bohr-typer. Og på den anden side skal der være penge til områder, som politikere, erhvervsliv og skatteydere tror, er særligt lovende.

I førstnævnte »kreative kasse« hører Det Frie Forskningsråd (DFF). I sidstnævnte »målrettede kasse« hører Højteknologifonden, som hjælper universiteter og virksomheder med at håndplukke forretningsmoden forskning.

Fidusen er, at et forskningsprojekt sagtens kan få støtte fra begge kasser – efterhånden som det vokser. Sådan var det også, da DFF for seks år siden gav penge til en ung, ukendt kineser ved navn Jun Wang, som gerne ville til Danmark for at forske i den spændende kombination af biologi og IT. I dag er Wang en af hovedpersonerne bag Beijing Genomics Institute Europe.

Vi ser dette projekt som en kæmpe chance for at konsolidere idéen om at grundforskning og anvendt forskning går hånd i hånd.

En frygtløs po

Tony Blairs »En rejse« er et mesterværk af et selvportræt og så underholdende en bog, at selv Bush ville gide læse den

Boganmeldelse

AF JONAS HINDSHOLM BENTZEN

Tony Blairs forhold til det britiske folk er, af mange, blevet beskrevet som et ægteskab mere end et embede. Samhørigheden grænsede til forelskelse, da han som en storsmilende nabos dreng bragte lys og luft over Downing Street efter 18 års konservativt styre. Med tiden kom så stædigheden, de bitre skænderier og den uundgåelige skilsmisse. De to voksede fra hinanden, udtrykker Blair det selv. Skal

man trække det skarpere op, handler det om populistten (sådan benævnes en politiker, der taler den lavere middelklasses sag), som kom til at give fanden i den offentlige mening. Hans selvbiografi, »En rejse«, er fremragende i sin skildring af dette.

Det siger noget om træggheden i de angelsaksiske to-partisystemer, at Blair i 1997 erobrede magten på baggrund af erkendelser, som i Danmark for længst var indlysende: vælgerpotentialitet hos gruppen, der foretager opstigningen fra arbejderklasse til middelklasse, og som har nye forventninger til staten. Forventninger om kvalitet, valgfrihed og købekraft frem for almisser – samt et totalt fravær af forståelse for det tilbageblevne proletariats kriminalitet og krævementalitet. Indtil Blairs »New Labour« var de eneste varer, briterne reelt kunne vælge imellem: fagforenings-socialdemokratisme og gammel-konservatisme i forskellige forklædninger.

Det gav ham en fantastisk opbakning og deraf følgende selvtillid, og der blev satset massivt på reformarbejdet af især uddannelses-, sundheds- og retsvæsenet. For Blairs syn på lederskab er det ganske enkle, at når du har momentum, så sæt fuld

tryk på kedlerne, og når du ikke har det, ja, så gør det samme og knæk dine modstandere på mod og udholdenhed. Det er »all in«, hvad der senere skulle vise sig endnu tydeligere med Irak-krigen.

Frygtløsheden nuancerer også billedet af Blair som manden, der »bare« ville score pøbelens gunst. Det ville han meget gerne, men han ville desuden have, at Labour skulle vinde mere end én gang og ikke som tidligere i Det 20. Århundredet blot fungere som ventil, når befolkningen blev træt af de konservative. Kunne han ikke gøre sit parti langtidsholdbart (ved i bund og grund at lade det føre borgerlig-liberal politik), var han klar til at stå af ræset.

Raffineret nonchalant

Her tre år efter sin afgang, er den holdning så raffineret til en nonchalant »tag mig som jeg er«-attitude, som er måske den vigtigste grund til, at »En rejse« er så god læsning. Den tillader ham at være personlig og bramfri, ivrig efter at formidle sine erfaringer, men ikke efter at forsvare sig. Og selvom der er blodig alvor, i både personspørgsmål og i diskussionerne af de store beslutninger, så bærer den præg